

Kalpavriksha

Cvetković, Ema

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Academy of Applied Arts / Sveučilište u Rijeci, Akademija primijenjenih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:279:661345>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-28**

University of Rijeka
Academy of
Applied Arts

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Academy of Applied Arts - Repository APURI](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI

AKADEMIJA PRIMIENJENIH UMJETNOSTI

Prijediplomski sveučilišni studij Primijenjene umjetnosti

ZAVRŠNI RAD

„Kalpavriksha“

Nositelj kolegija: Prof. art. Damir Stojnić

Ema Cvetković 0287008915

Rijeka, lipanj 2024.

Moj završni rad "Kalpavriksha" napravljen je tehnikom akrila i ulja na platnu, dimenzija 90x110cm. Kompozicija djela je statična i simetrična sa stablom koje zauzima centralni položaj na platnu, dok se grane protežu u svim smjerovima, stvarajući harmonični ritam i pokret. U krošnji stabla nalaze se oči meni bliskih prijatelja, a na deblu moje oko. Teksture na djelu bogate su i raznolike, od hrapavosti debla do uglađenosti i sjaja ljubičaste aure i šipki povezanosti koje ga okružuju. Perspektiva je linearna, što se može očitati kroz umirujući pejzaž u pozadini. Boje su pažljivo odabrane kako bi dočarale živost prirode i odnosa. Vibrantne boje zalaska unose veselje i spokoj. Pastelne boje u radu simboliziraju nježnost i zaigranost. Volumen sam obradila tonskom modelacijom. Kako bi djelo bilo upotpunjeno dodala sam apstrahirane forme koje stvaraju ritam i nadalje povezuju rad u cjelinu.

Svako oko, oko je prijatelja, a nagomilavanjem sugeriram ideju međusobne povezanosti, podrške i zajedništva. Svako oko nosi svoju priču, koju ne možemo iščitati, ali možemo osjetiti pogledom. Oči su realistične, što dodaje emocionalnu dimenziju slici. One promatraju promatrača, stvarajući međusoban osjećaj komunikacije i interakcije. Oči se nekoliko puta ponavljaju, onemogućujući promatraču da ih zanemari. Ističu se svjetlinom i intenzitetom. Oči su ogledalo duše i portal su u unutrašnji svijet. One predstavljaju introspekciju, pozivajući nas na dublje razmišljanje o vlastitim mislima, osjećajima i životnim ciljevima. Ukazuju na našu sposobnost promatranja svijeta oko sebe i razumijevanja suštine stvari. Iako je oko prvenstveno povezano sa sviješću, u Jungovoj analitičkoj psihologiji, ima vezu i s nesvjesnim. U religioznim i duhovnim tekstovima oko predstavlja jedinstvo s božanskim, put prema duhovnom uvidu i višem razumijevanju. Simbol su i ljubavi, suosjećanja i empatije prema drugima, te nas podsjećaju na ljudskost.¹ Odabirom motiva oči prijatelja htjela sam ovjekovječiti njihovo postojanje i naslikati pogled u njihovu suštinu. Pejzaž sa zalaskom sunca predstavlja prolaznost vremena i ljepotu trenutka. Zalazak ujedno prikazuje i dualnost života - tugu i radost, smrt i život...²

Stablo života je snažan simbol u mnogim kulturama, ima svjetsku privlačnost i značaj. Po Jungu, simbolizira proces fizičkog i duhovnog rasta i razvoja, psihičkog sazrijevanja i integracije svjesnog i nesvjesnog.³ Drvo je manifestacija života. Neka drveća dosežu veliku starost, stoga za čovjeka drvo utjelovljuje vječni život. Kozmičko stablo (obrnuto stablo ili *arbor inversus*) predstavlja stvaranje kao pokret koji dolazi odozgo. Korijeni kozmičkog stabla

¹C. G. Jung, Archetypes and the collective unconscious, 337.

² Chris, Sunset Symbolism

³ C. G., Jung, Man and his Symbols

protežu se prema nebesima, a krošnja širi nad svijetom, stvarajući vezu između zemlje i svijeta ljudi, neba i svijeta bogova.⁴ Dok se svijet oko nas neprestano mijenja, stablo ostaje čvrsto usađeno u zemlji, podsjeća nas na važnost ukorijenjenosti i stabilnosti u turbulentnim vremenima. Moje stablo prijatelja varijanta je obiteljskog stabla i predstavlja povezanost izborom. Svatko od nas bira ljude koji će nas pratiti kroz život, a povezanost postaje toliko ukorijenjena da se prijateljstva pretvaraju u bliskost poput obiteljske veze.

Platonska ljubav prikazuje vezu između ljudi koja nadilazi obično shvaćanje prijateljstva, ističe duhovnu i intelektualnu povezanost između pojedinaca gdje uzajamno teže prema višim ciljevima kao što su duhovni razvoj, moralna podrška i uzajamno učenje.⁵ Ova veza karakterizira duboko razumijevanje, poštovanje koje se temelji na dijeljenju vrijednosti i interesa. Prijatelji dijele duboka intimna iskustva, radost, tugu, strahove i snove, gradeći tako čvrsto uzajamno poštovanje, čineći prijateljstvo izvorom radosti.

Simbolizam je bio pokret 20. stoljeća koji je isticao subjektivne doživljaje umjetnika kako bi se prenijele emocionalne, duhovne i metafizičke ideje, suprotstavljajući se realizmu i naturalizmu koji su dominirali u tom vremenu. Umjetnici simbolizma odbacili su stvarnost kao izvor inspiracije, umjesto toga naglašavajući unutarnji svijet i iracionalne aspekte ljudskog iskustva kroz upotrebu simbola, boja, oblika, i motiva. Bitna karakteristika simbolizma bila je njegova poetska estetika, koja je često rezultirala egzotičnim, tajanstvenim i sanjalačkim djelima.⁶ Umjesto jasne i konkretno definirane slike, simbolisti su težili prema subverziji ustaljenih normi. Simbolističko u mom djelu je upravo uporaba očiju kao reprezentacija prijatelja, te stablo koje ukazuje na povezanost i čvrstoću prijateljskih odnosa. Inspirirana sam motivom oka u djelu Odilona Redona, "Balon-oko".

Nadrealizam je bio pokret u 20. stoljeću koji je istraživao nesvjesno kroz upotrebu automatizma i bizarnih motiva. Nadrealisti su istraživali dubine nesvjesnog uma, snova i fantazija kako bi stvorili radove koji su provocirali, izazivali i poticali maštu gledatelja.⁷ Motivi su često bili stilizirani ili izobličeni kako bi stvorili osjećaj mističnosti. Svjetlo, sjena i boja su također bili ključni elementi u nadrealističkim radovima. Umjetnici su često koristili kontrastne boje i neočekivane svjetlosne efekte kako bi stvorili atmosferu tajanstvenosti ili nelagode.⁸ Nadrealistički element u mom djelu je motiv stabla s očima, ali i cjelokupna atmosfera

⁴ Gutdeutsch, Mitologija drveća

⁵ Kuničić, Platonska ljubav bračnih drugova

⁶ Tikkanen, Symbolism

⁷ MOMA, Surrealism

⁸ Breton, Manifestoes of surrealism, 1- 43.

nadnaravne scene. Djelo Renea Magrittea, "Lažno ogledalo" povuklo me da, kao što on okom prikazuje percepciju i pogled na svijet, prikažem više različitih pogleda.

Oči i stablo u ovom radu ukazuju na povezanost, introspekciju i percepciju ljudskih odnosa, kombinirajući simbolističke i nadrealističke elemente. Djelo je okrenuto za 180°, potičući promatrača da uslijed primjećivanja okrene glavu naopačke i gleda na rad iz ispravne, a svijet iz drugačije perspektive, otvorene promjenama. Oči kojima sam prikazala dugogodišnja prijateljstva su simbol nesvjesnog i bliskosti u međuljudskim odnosima.

Literatura:

- Carl Gustav Jung, Archetypes and the collective unconscious, *Collected Works Of C. G. Jung*, V 9, 1980., <https://archive.org/details/collected-works-of-c.-g.-jung-v-9-1-archetypes-and-the-collective-unconscious-c.-g.-jung> (pristupljeno 6.6.2024.)
- Chris, Sunset Symbolism (6 Meanings in Life and Literature), Symbolism and metaphor, 2024., <https://symbolismandmetaphor.com/sunset-symbolism-meanings/> (pristupljeno 6.6.2024.)
- Carl Gustav Jung, Man and his Symbols, 1972., <https://antilogicalism.com/wp-content/uploads/2017/07/man-and-his-symbols.pdf> (pristupljeno 6.6.2024.)
- Gudrun Gutdeutsch, Mitologija drveća, *Nova akropola*, 2016., <https://nova-akropola.com/kulture-i-civilizacije/mitologije/mitologija-drveca/> (pristupljeno 6.6.2024.)
- Jordan Kuničić, Platonska ljubav bračnih drugova, *Bogoslovska smotra*, Vol. 37 No. 3-4, 1967., <https://hrcak.srce.hr/file/64579> (pristupljeno 6.6.2024.)
- Amy Tikkanen, Symbolism - literary and artistic movement, Britannica, 2024., <https://www.britannica.com/art/Symbolism-literary-and-artistic-movement> (pristupljeno 6.6.2024.)
- MOMA, Surrealism, 2024., <https://www.moma.org/collection/terms/surrealism> (pristupljeno 6.6.2024.)
- André Breton, Manifestoes of surrealism, 1924., https://monoskop.org/images/2/2f/Breton_Andre_Manifestoes_of_Surrealism.pdf (pristupljeno 6.6.2024.)

Cvetković, *Kalpavriksha*, akril i ulje na platnu, Rijeka, 90x110cm, 2024.